

Sekcia obehového hospodárstva
Odbor environmentálnych rizík a biologickej bezpečnosti

**Informácie v súlade s Čl. 18 a s Prílohou č. VI Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/35/ES
z 21. apríla 2004 o environmentálnej zodpovednosti pri prevencii a odstraňovaní
environmentálnych škôd**

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

1. REPORTOVACIE OBDOBIE

Slovenská republika poskytuje informácie za obdobie 1.1.2013 -31.12. 2021.

2. PRÍPADY ENVIRONMENTÁLNYCH ŠKÔD

Počet potvrdených prípadov environmentálnych škôd: 2

3. PRÍRODNÉ ZDROJE A DOPLŇUJÚCE ÚDAJE K ENVIRONMENTÁLNYM ŠKODÁM

3.1. Prípad environmentálnej škody na vode

Pracovná činnosť podľa Prílohy III: Bod 2. - činnosti odpadového hospodárstva

Nezákonné nakladanie s odpadom v Areáli odpadového hospodárstva.

Dátum zistenia znečistenia: 2018

Potvrdenie environmentálnej škody: január 2021

Doplňujúce informácie k prípadu:

Pôvodný prevádzkovateľ porušoval právne predpisy v oblasti odpadového hospodárstva. Na základe vykonaných štátnych dozorov mu boli ukladané opatrenia na nápravu a sankcie. Prvotné rozsiahle znečistenie v areáli bolo potvrdené po policajnom zásahu v roku 2018. Policajné orgány odobrali vzorky a vypracovali znalecký posudok.

Environmentálna škoda na vode bola definitívne potvrdená na základe vykonaného podrobného geologického prieskumu životného prostredia, vrátane analýzy rizík (záverečná správa z januára 2021). Bola potvrdená aj bezprostredná hrozba environmentálnej škody na pôde. Ešte v roku 2018 príslušný orgán (Okresný úrad Hlohovec) rozhodnutím uložil prevádzkovateľovi prijať a vykonať preventívne opatrenia z dôvodu pretrvávajúcej bezprostrednej hrozby environmentálnej škody. Prevádzkovateľ nekonal a nekoná.

Preventívne opatrenia sú prijaté a naďalej vykonávané príslušným orgánom z dôvodu, že prevádzkovateľ nekoná ani na základe vydaného rozhodnutia (napr. prečerpávanie priesakových vôd

z telesa skládky z recirkulačnej nádrže; prečerpávanie znečistených dažďových vôd). Prevádzkovateľ pracovnú činnosť nevykonáva, je ale právnym nástupcom pôvodcu znečistenia, na ktorého prešla zodpovednosť za environmentálnu škodu (potvrdené aj v súdnom konaní). V prípade je vedené aj policajné vyšetrovanie a trestnoprávne konanie.

Pripravuje sa konanie o uložení nápravných opatrení, ktoré bude s najväčšou pravdepodobnosťou zabezpečovať a financovať štát. Ide o zložitý prípad, súčasťou areálu sú 4 telesá skládok odpadov, ktoré je potrebné zrekultivovať a uzavrieť a zároveň je potrebné vykonať sanáciu znečisteného územia v areáli.

Rozhodnutie o náhrade nákladov vynaložených príslušným orgánom na preventívne opatrenia bolo vydané v roku 2022. Prevádzkovateľ náklady v stanovenej lehote neuhradil a budú sa vymáhať exekučným konaním.

Súdne konanie: Prevádzkovateľ - žalobca sa v konaní domáhal preskúmania zákonnosti a zrušenia rozhodnutia, ktorým žalovaný (Okresný úrad Hlohovec) zamietol odvolanie obchodnej spoločnosti COMETAR, s. r. o. a potvrdil odvolaním napadnuté rozhodnutie Okresného úradu Hlohovec, ukladajúce mu ako prevádzkovateľovi Areálu odpadového hospodárstva Vlčie hory v katastrálnom území Hlohovec podľa § 4 ods. 3 písm. b) zákona č. 359/2007 Z. z. o prevencii a náprave environmentálnych škôd vykonať preventívne opatrenia na odvrátenie bezprostrednej hrozby environmentálnej škody vyplývajúcej z pracovnej činnosti podľa § 1 ods. 2 písm. a) a písm. b) zákona č. 359/2007 Z. z. Súd žalobu zamietol.

Náklady na preventívne opatrenia: do júna 2021 vo výške 183 000 eur. Keďže preventívne opatrenia je potrebné aj naďalej vykonávať, celkové náklady stúpajú.

Odhad nákladov na nápravné opatrenia: niekoľko miliónov eur.

3.2. Prípad environmentálnej škody na chránených druhoch a prirodzených biotopoch

Pracovná činnosť podľa Prílohy III: bod 6. – odber a vzdúvanie vody

Výstavba vodného diela a prevádzka malej vodnej elektrárne Želiezovce

Dátum zistenia škody: máj 2017

Potvrdenie environmentálnej škody: november 2021

Doplňujúce informácie k prípadu:

V auguste 2017 podalo občianske Združenie Slatinka na príslušný orgán oznámenie, že na vodnom diele Želiezovce došlo k environmentálnej škode. K environmentálnej škode podľa oznámenia Združenia Slatinka malo dôjsť v období od 02.06.2017 do cca 10.06.2017. V tomto období bol zaznamenaný úhyn stoviek kusov rýb pri migrácii na neresiská. V oznámení bolo tiež uvedené, že v dôsledku prevádzky Vodného diela Želiezovce došlo k poklesu hladiny podzemnej vody v okolí rieky Hron v smere prúdenia rieky (pod novo vytvorenou bariérou) až o niekoľko metrov, čo malo za následok vyschnutie brehových porastov a tým poškodenie biotopov európskeho významu. Príslušný orgán postupoval v súlade so zákonom a opakovane boli vypracované odborné stanoviská rôznych dotknutých orgánov. V rokoch 2017-2020 nebolo možné na základe odborných stanovísk jednoznačne potvrdiť príčinnú súvislosť medzi prevádzkovanou pracovnou činnosťou a environmentálnou škodou. Bolo potrebné sledovať ekologický vývoj v lokalite na základe zmenených ekologických podmienok.

Environmentálna škoda na chránených druhoch a prirodzených biotopoch európskeho významu bola definitívne potvrdená na základe opakovaného odborného stanoviska Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky. Po niekoľkých rokoch boli definitívne potvrdené ekologické zmeny – zánik a postupné zanikanie pôvodných biotopov (hromadné odumieranie drevín a nahrádzanie nepôvodnými drevinami v dôsledku úprav koryta rieky Hron spojené s ovplyvnením výšky hladiny vody v rieke a poklesom hladiny podzemnej vody. Na základe tohto konečného stanoviska bolo možné jednoznačne potvrdiť príčinnú súvislosť medzi prevádzkovanou pracovnou činnosťou (prevádzka malej vodnej elektrárne) a potvrdenou environmentálnou škodou na chránených druhoch a biotopoch.

Určité preventívne opatrenia na zabránenie úhynu rýb boli prijaté už v roku 2017, napr. monitoring funkčnosti rybovodu a prebudovanie podľa platnej metodiky ministerstva životného prostredia; vykonanie účinných opatrení na zabránenie vstupu rýb do turbín elektrárne, ako pri proti-prúdovej tak aj pri po-prúdovej migrácii. Bola realizovaná náhradná výsadba, ktorá bola neúčinná. Všetky tieto opatrenia vykonal prevádzkovateľ.

V súčasnosti pokračuje administratívne konanie, budú sa navrhovať, prijímať a vykonávať nápravné opatrenia.

Náklady na preventívne opatrenia: údaje nie sú k dispozícii

Odhad nákladov na nápravné opatrenia: údaje zatiaľ nie sú k dispozícii.

4. PRÍPADY POTVRDENÝCH BEZPROSTREDNÝCH HROZIEB ENVIRONMENTÁLNYCH ŠKÔD

Celkový počet potvrdených prípadov : 4

1 prípad / Pracovná činnosť podľa Prílohy III: Bod 8. - preprava nebezpečného alebo znečisťujúceho tovaru cestnou dopravou

Ohrozený prírodný zdroj: podzemná voda a pôda

Dátum zistenia: 2014

Preventívne opatrenia: boli vykonané prevádzkovateľom

Náklady na preventívne opatrenia: 88 662 EUR

1 prípad / Pracovná činnosť podľa Prílohy III: Bod 3. - vypúšťanie odpadových vôd

Ohrozený prírodný zdroj: povrchová voda

Dátum zistenia: 2014

Preventívne opatrenia: boli vykonané prevádzkovateľom

Náklady na preventívne opatrenia: 765 EUR

2 prípady / Pracovná činnosť podľa Prílohy III: Bod 2. - činnosti odpadového hospodárstva

Ohrozený prírodný zdroj: podzemná voda

Dátum zistenia: 2016, 2020

V oboch prípadoch boli preventívne opatrenia uložené prevádzkovateľovi rozhodnutím príslušného orgánu. Prevádzkovatelia nekonajú (spoločnosti v likvidácii), preventívne opatrenia bude musieť vykonať štát (napr. zneškodnenie odpadu, vykonanie geologického prieskumu životného prostredia). U prípade z roku 2020 predpokladáme, že by mohla byť v budúcnosti potvrdená aj environmentálna škoda.

5. INÉ PRÍPADY POŠKODENIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

V rokoch 2013 - 2021 Slovenská agentúra životného prostredia v spolupráci s Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky posúdila približne 50 prípadov, pri ktorých došlo k poškodeniu životného prostredia za účelom preverenia pôsobnosti legislatívy o environmentálnej zodpovednosti, čiže zákona č. 359/2007 Z. z. o prevencii a náprave environmentálnych škôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V týchto prípadoch neboli splnené podmienky/kritériá pre uplatňovanie v rámci legislatívy o environmentálnej zodpovednosti (napr. škoda bola pôsobená fyzickou osobou bez pracovnej činnosti, škoda nastala nezavineným konaním prevádzkovateľa v prípadoch tzv. subjektívnej zodpovednosti, neboli preukázané závažné nepriaznivé účinky na prírodný zdroj, škoda bola spôsobená prírodným javom výnimočnej povahy).

6. INFORMAČNÝ SYSTÉM PREVENCIE A NÁPRAVY ENVIRONMENTÁLNYCH ŠKÔD

Informačný systém prevencie a nápravy environmentálnych škôd zabezpečuje zhromažďovanie údajov a poskytovanie informácií za oblasť environmentálnych škôd, najmä údaje o dátume a mieste vzniku environmentálnej škody, rozsahu poškodenia prírodných zdrojov, o zodpovednom prevádzkovateľovi, o vykonaných opatreniach a finančných nákladoch, prípadne o súdnych konaniach s tým spojených.

<https://www.enviroportal.sk/environmentalne-temy/vybrane-environmentalne-problemy/environmentalne-skody/informacny-system-es>

Slovenská agentúra životného prostredia zabezpečila vypracovanie niekoľkých príručiek, informačných listov, letákov a usmernení:

- **Hodnotenie environmentálnych škôd na biotopoch a druhoch európskeho významu (Natura 2000)**, Užívateľský manuál, SAŽP, 2016
<https://www.enviroportal.sk/uploads/files/EnviSkody.pdf>
- **Systém hodnotenia rizík pre posúdenie environmentálnej škody podľa zákona NR SR č. 359/2007 Z. z.**, Metodická príručka, SAŽP (2014)
<https://www.enviroportal.sk/uploads/files/Dokumenty/Zakon-3592007-Metodicka-prirucka-EnviSkody.pdf>
- **Diferenciácia územia SR podľa potenciálneho rizika vzniku environmentálnej škody**, metodika, SAŽP (2007)
https://www.enviroportal.sk/uploads/2011/07/page/environmentalne-temy/vybr_4/metodika-1.pdf
- **Usmernenie pre kompetentné authority (okresné úrady a SIŽP) o povinnostiach prevádzkovateľov v súvislosti so zabezpečením finančného krytia environmentálnej škody**, MŽP SR a SAŽP (2012)

Informačné listy, letáky,

- **Informačný list pre samosprávu pre 2890 subjektov - „Informácia pre samosprávu o pôsobnosti zákona NR SR č. 359/2007 Z. z. o prevencii a náprave environmentálnych škôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov.“**, SAŽP (2020)

<https://www.enviroportal.sk/uploads/files/PNES/2020/INFOLIST-pre-OBCE-a-MESTA--zakon-Enviskody.pdf>

- Informačný list pre prevádzkovateľov cca pre 2500 subjektov - „Informácia pre prevádzkovateľov o systéme hodnotenia rizík pre posúdenie environmentálnej škody podľa zákona NR SR č. 359/2007 Z. z. o prevencii a náprave environmentálnych škôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov.“, SAŽP (2015)

<https://www.enviroportal.sk/uploads/files/PNES/INFOLIST-pre-prevadzkovatelov.pdf>

- Informačný leták - Hodnotenie environmentálnych škôd na Natura 2000, SAŽP (2019)
- <https://www.enviroportal.sk/uploads/files/PNES/2019/Hodnotenie-ES-na-Natura-2000letak.pdf>
- Informačný leták - Informačný systém prevencie a nápravy environmentálnych škôd, SAŽP (2019)
- <https://www.enviroportal.sk/uploads/files/PNES/2019/Informacny-system-prevencie-a-napravy-environmentalnych-skodletak.pdf>

7. SKÚSENOSTI ZÍSKANÉ PRI VYKONÁVANÍ SMERNICE

Vzhľadom na široký odborný záber smernice a úzku previazanosť s inými právnymi predpismi v relevantných oblastiach, je uplatňovanie legislatívy o environmentálnej zodpovednosti v praxi náročné.

V Slovenskej republike je ustálená prax riešiť škody na životnom prostredí, či už z povolených pracovných činností alebo protiprávneho konania prevádzkovateľov prostredníctvom iných osobitných predpisov v oblasti životného prostredia. Kompetentné orgány je potrebné upozorňovať, že v určitých závažných prípadoch je nutné preveriť potenciálne použitie legislatívy o environmentálnej zodpovednosti a v prípade potvrdenia závažnosti a ďalších podmienok (pracovná činnosť vykonávaná prevádzkovateľom, príčinná súvislosť) túto legislatívu následne uplatňovať.

Slovenská republika eviduje minimum žiadostí o konanie, ktoré iniciovali ľudia, ktorí by mohli byť ovplyvnení environmentálnou škodou alebo mimovládne organizácie pôsobiace v oblasti životného prostredia.

Keďže nie sú stanovené jednotné kritéria závažnosti, ťažko sa určuje hranica medzi environmentálnou škodou podľa smernice o environmentálnej zodpovednosti a škodou na životnom prostredí ako takou. Každý prípad poškodeného prírodného zdroja sa posudzuje individuálne, v závažných prípadoch potvrdenie prípadnej environmentálnej škody môže trvať dlhšie časové obdobie. Napr. pri škodách na podzemnej vode je na potvrdenie prípadnej environmentálnej škody potrebné vykonať geologický prieskum životného prostredia.

Evidujeme, že napriek mnohým školeniam a seminárom príslušných orgánov v minulosti, je opäť potrebné zvýšiť frekvenciu vzdelávania administratívnych kapacít. Posilnenie spolupráce medzi rôznymi relevantnými príslušnými orgánmi, dotknutými orgánmi a odbornými organizáciami je tiež jedným z prvkov na efektívnejšie uplatňovanie v praxi. Rovnako je potrebné zvýšiť povedomie o povinnostiach vyplývajúcich z legislatívy u prevádzkovateľov pracovných činností (ohlasovacie povinnosti, prijímanie preventívnych opatrení). Za týmto účelom sa v roku 2022 uskutoční niekoľko webinárov. Rovnako, v rámci rôznych konferencií bude zabezpečená propagácia problematiky prevencie a nápravy environmentálnych škôd.

Problematickým sa javí, že prevádzkovatelia sa pokúšajú zbavovať svojej zodpovednosti likvidáciou svojich spoločností.

V prvej polovici roka 2022 bude dokončená ďalšia príručka s názvom MANAŽMENT ENVIRONMENTÁLNYCH ŠKÔD NA CHRÁNENÝCH DRUHOCH A CHRÁNENÝCH BIOTOPOCH EURÓPSKEHO VÝZNAMU V SIETI I MIMO SIETE NATURA 2000. Výskumný ústav vodného hospodárstva začal pripravovať príručku pre posúdenie environmentálnej škody na vode.

Je nepochybné, že v blízkej budúcnosti bude potrebné novelizovať aj právnu úpravu v oblasti prevencie a nápravy environmentálnych škôd do takého stavu, aby jej uplatňovanie v praxi bolo využívané v čo najväčšej možnej miere, čo následne povedie k plneniu cieľov, ktoré od tohto rámca environmentálnej zodpovednosti očakávame.